

Gemeente Utrecht

MEMO

Datum	25 februari 2026
Behandeld door	Hans Kraaij
E-mailadres	h.kraaij@utrecht.nl
Zaaknummer	34095778
Onderwerp	Verzoek Uitleg merendeelcriterium
Beleidsveld	Energie en Klimaat

Geachte leden van de raad,

In het geheime deel van de Commissie EDVW hebben wij toegezegd u een uitleg te sturen over het zogenaamde merendeelcriterium dat van toepassing is als de gemeente wil gaan quasi-inbesteden. Dit memo is gebaseerd op openbare informatie en is daarom openbaar. Deze informatie wordt ook aan AVR gezonden, die om deze informatie heeft gevraagd i.v.m. een mogelijke rechtszaak waarmee AVR Utrecht probeert af te houden van deelname in HVC. Deze aanvullende informatie wijkt niet af van wat we eerder naar uw raad hebben gecommuniceerd; in dit memo leggen wij dit op verzoek van uw commissie graag nog wat gedetailleerder uit.

Wat is het merendeelcriterium?

Quasi-inbesteden is volgens het aanbestedingsrecht alleen toegestaan onder een aantal voorwaarden, waaronder dat voldaan moet worden aan het merendeelcriterium: minimaal 80% van alle activiteiten (op concernniveau) moeten voortvloeien uit door publieke aandeelhouders toegewezen taken (zie Aanbestedingswet, artikel 2.24b, lid 1 onder b).

Wat zijn de aan HVC toegewezen taken?

Op pagina 18 van het Jaarverslag 2024 van HVC staat welke activiteiten HVC onderneemt. Deze activiteiten zijn ondergebracht in installaties en gebieden zoals weergegeven op pagina 19 van het jaarverslag. Zie einde van dit memo met screendumps van deze twee pagina's.

De aandeelhouders bepalen gezamenlijk welke activiteiten HVC uitvoert en hoe deze worden gefinancierd. De toewijzing van taken gebeurt op diverse manieren: vaststelling en herijking van het strategisch plan van HVC, aandeelhoudersbesluiten (alle investeringen boven de 10 mln euro) en concrete opdrachtverstrekkingen. De financiering van de activiteiten bepaalt niet of er sprake is van een toegewezen taak. Voor sommige toegewezen taken ontvangt HVC een vergoeding van andere partijen dan de aandeelhouders.

Op grond hiervan komen alle activiteiten van HVC voort uit toegewezen taken, behalve een deel van de verwerking van bedrijfsafval. Dat HVC bedrijfsafval verwerkt in de afvalenergiecentrales is nodig omdat dit bedrijfsafval niet mag worden gestort en ook niet kan worden gerecycled. Dit afval wordt door inzamelbedrijven aangeboden aan exploitanten van afvalverbrandingsinstallaties, waaronder HVC.

Is het merendeel van de taken toegewezen?

Minimaal 80% van de activiteiten moet voortvloeien uit toegewezen taken. In artikel 2.24a, lid 4 van de aanbestedingswet staat dat dit percentage wordt bepaald op basis van de gemiddelde totale omzet, of een geschikte alternatieve op activiteit gebaseerde maatstaf, over de laatste drie jaren voorafgaand aan de gunning van de overheidsopdracht. Met de recente uitspraak van het Europese Hof is bevestigd dat hierbij de bedrijfsomzet van het gehele concern in acht genomen moeten worden.

Op grond van een volledige berekening, o.b.v. bedrijfsgevoelige informatie, concludeert HVC in het Jaarverslag 2024 op pagina 82 (PDF-versie): “De omzet van de door de aandeelhouders toegewezen taken bedraagt ruimschoots meer dan 80% van de geconsolideerde bedrijfsopbrengsten”. Deze verklaring is onderdeel van de controle van de onafhankelijke accountant. HVC heeft ons deze berekening onder geheimhouding laten zien.

Op basis van openbare informatie is het ook aantoonbaar dat het percentage van niet-toegewezen taken onder de 20% ligt. Immers: van de totale omzet wordt 27% gegenereerd door afvalverwerking. Een (niet openbaar bekend) deel hiervan is afvalverbranding. Minder dan 60% daarvan bestaat uit bedrijfsafval. Een (niet openbaar bekend) deel daarvan is een niet-toegewezen taak. De uitkomst van de rekensom $27\% \times 60\% = 16\%$ maal een getal kleiner dan 100% kan nooit groter zijn dan het toegestane maximum van 20%. Deze verhouding wordt door onze deelname alleen maar beter, omdat er minder ruimte is in de afvalverbrandingscentrales voor bedrijfsafval en de projecten die HVC in Utrecht gaat doen, toegewezen taken zijn.

Onderbouwing

De verwerking van (al het) afval omvat 27% van de omzet van HVC, gemiddeld over de jaren 2022-2024. Dat blijkt uit de onderstaande tabel. Op pagina 136 van het Jaarverslag 2024 zijn de bedrijfsopbrengsten van HVC als volgt onderverdeeld (het jaar 2022 is toegevoegd o.b.v. het Jaarverslag 2023):

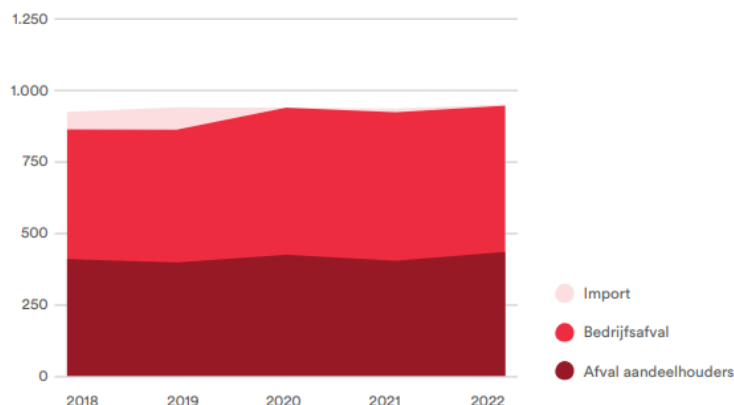
11. Bedrijfsopbrengsten

	2024	2023	2022
Verwerking	160.681	146.667	128.923
Inzameling	141.983	133.620	119.940
Energielevering	176.486	205.940	165.851
Overige opbrengsten	90.086	83.337	88.001
	569.236	569.564	502.715

Minder dan 60% van de afvalverbranding bestaat uit bedrijfsafval. Dat blijkt uit onderstaande grafiek die voor het laatste is gepubliceerd in het Jaarverslag 2022. HVC geeft aan dat het aandeel huishoudelijk afval in de jaren 2023 en 2024 groter is geworden doordat het aantal aandeelhouders is gegroeid. De verhouding op basis van het tonnage is representatie voor de verhouding van de omzet, omdat de omzet die gegenereerd wordt uit een kton bedrijfsafval vergelijkbaar is met de omzet die gegenereerd wordt uit een kton huishoudelijk afval.

Afvalhoeveelheden verwerkt door AEC's

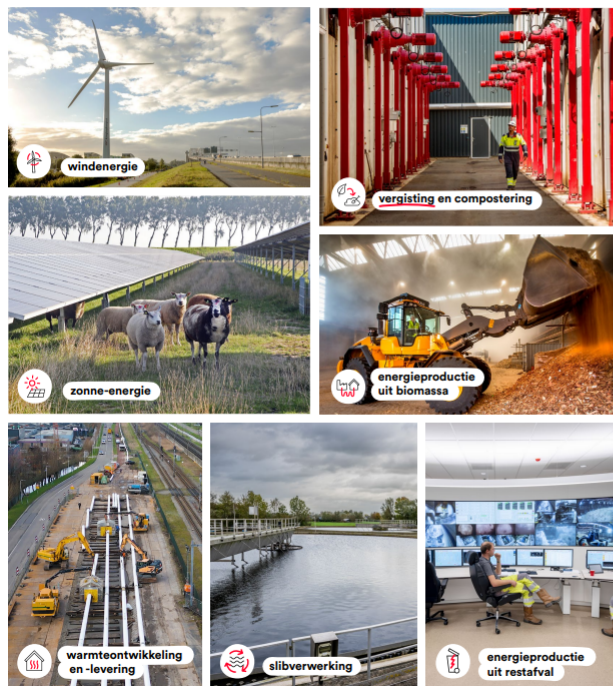
(in kton)

Met vriendelijke groet,
Senna Maatoug en Susanne Schilderman

onze activiteiten.

meer duurzame warmte, meer duurzame stroom en meer groen gas

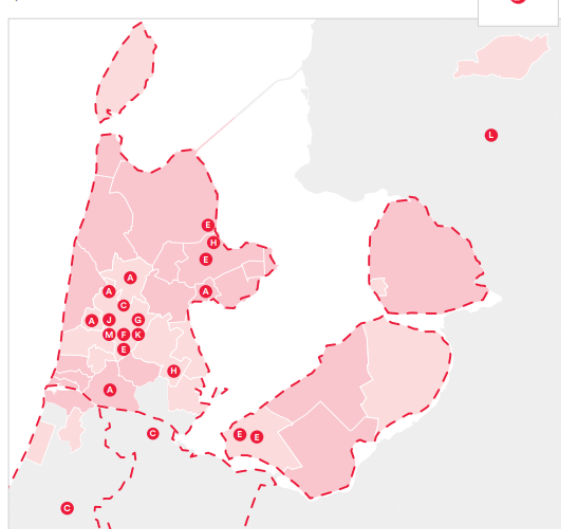
18

minder afval, meer afvalscheiding en meer recycling

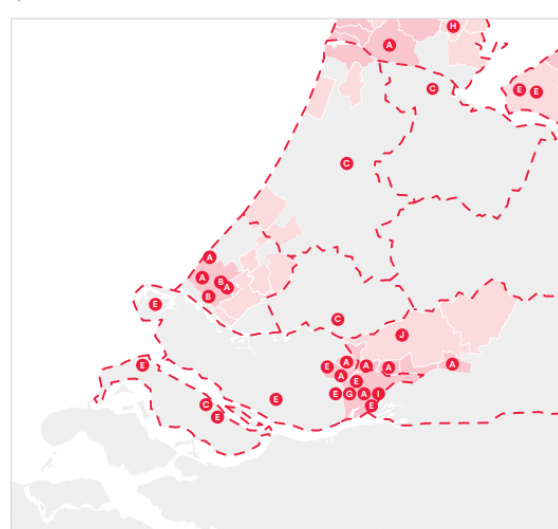
activiteiten in bedrijf.

Noord-Holland, Flevoland en Friesland
april 2025

- A Warmtenet
- B Aardwarmte
- C Windmolens
- D Windmolens op zee
- E Zonneparken
- F Bio-energiecentrale
- G Afvalenergiecentrale
- H Vergisting en/of compostering
- I Slibverwerkingsinstallatie
- J Verwerking van grof afval

Zuid-Holland, Zeeland
april 2025

- K Voorscheidingsinstallatie
- L Kunststofsorteerinstallatie
- M Bodemaswasinstallatie
- Aandeelhoudende gemeenten
- Aandeelhoudende gemeenten waar HVC afvalinzameling verzorgt
- HVC-waterschappen

19